

AGYAGTÁRGY KÉSZÍTŐ KÉSZSÉGFEJLESZTŐ HELYI TANTERVE

12. ÉVFOLYAM

2020

Tartalom

AGYAGTÁRGY KÉSZÍTŐ MODUL - KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA HELYI TANTERVE.....	3
Az agyagtárgy készítő modul célja.....	3
Az agyagtárgy készítő modul feladatai.....	3
Elvárt teljesítmény	4
Anyagismeret.....	4
Az agyagtárgy-készítő szakmai ismeretek.....	4
Esztétika, néprajzi, népművészeti alapismeret.....	5
Gyakorlati követelmények.....	5
Munkavédelmi alapismeretek	5
Elsősegélynyújtás alapismeretek	6
Az agyagtárgy-készítő szakmai program oktatásának tárgyi feltételei.....	6
Eszközigény.....	6
Szemléltető eszközök.....	7
Audiovizuális eszközök	7
A modul teljesítéséhez javasolt óraterv	8
A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret	8
Helyi tanterv - Agyagkészítő modul – 12. évfolyam.....	9

AGYAGTÁRGY KÉSZÍTŐ MODUL - KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA HELYI TANTERVE

A helyi tanterv elkészítésénél a mindenkor hatályban lévő kerettanterv előírásai az irányadók.

A készségfejlesztő kerettanterv az agyagtárgy készítés alapvető technikáinak készségszintű elsajátításával megvalósuló, társadalmilag elfogadott esztétikai értéket hordozó, művészeti, tárgyalkotó tevékenységet foglalja magába.

Az agyagtárgy készítő modul célja

1. A tanuló váljon alkalmassá használati termékek (háztartási- és dísz tárgyak) előállítására, és mint betanított munkás ebben közreműködjön.
2. Fejlessze a produktív munkavégzést megalapozó személyes, szociális és szakmai kompetenciákat.
3. Alakítsa ki és ápolja a kreatív önkifejezés igényét.
4. Segítse elő az alkotótevékenység során szerzett én-kompetencia élmény által a pozitív önértékelést, támogassa az alkotásban rejlő elaborációs lehetőségek által az érzelmek és feszültségek feldolgozását.
5. Keltse fel a művészetek, kiemelten a kerámiakészítés és a népművészet iránti érdeklődést, és bővítse az ezekkel kapcsolatos ismereteket.

Az agyagtárgy készítő modul feladatai

1. A képességek függvényében az agyagtárgy készítő eljárások minél teljesebb megtanítása.
2. A művészeti ismeretek bővítése, az alkotó- és befogadóképesség fejlesztése.
3. Az agyagtárgy készítő tevékenységekhez kapcsolódó jártasságok, készségek fejlesztése.

4. Önszabályozási, együttműködési és alkalmazkodási stratégiák fejlesztése.
5. Gondolkodási műveletek, forma- és térészlelés, figyelem, emlékezet, tervezés, rugalmasság, alkotó képzelet fejlesztése.
6. Az önkifejezési törekvések támogatása, motiváció felkeltése az önálló alkotótevékenység iránt.

Elvárt teljesítmény

A tanuló képességeihez mérten igyekezzon elsajátítani a kerámiakészítés alapvető technikai fogásait és elméleti ismereteit. Az alkotótevékenység során a munka- és balesetvédelmi szabályok betartása mellett törekedjen az adekvát alapanyag- és eszközhasználatra és a produktív együttműködésre. Az elkészítendő tárgyakban törekedjen a forma-funkció és egyéni elképzelései összhangjának megjelenítésére.

Anyagismeret

A tanulónak ismernie és tudnia kell:

- a. az agyag és egyéb szakmai alapanyagok eredetét, előkészítését a gyakorlati tevékenységben történő felhasználáshoz,
- b. a munka során használt eszközök, szerszámok megnevezését, funkcióját,
- c. a kerámiakészítés fázisait,
- d. az edényformákat és azok funkcióit,
- e. az alapvető színező anyagokat és eljárásokat.

Az agyagtárgy-készítő szakmai ismeretek

A tanulónak ismernie kell:

- a. a hagyományos tárgykészítés módjait, technikáit,
- b. kerámiatörténeti alapismereteket,
- c. az agyag-előkészítés műveletét,
- d. különböző alakítási technikákat,
- e. a mintázásban használt eszközöket, eljárásokat és a mintázás lehetőségeit,

- f. a tervezésben az alapvető tervezési ismereteket (anyag- és eszközszükséglet),
- g. forma- és színek kompozíciós ismereteket.

Esz­tétika, néprajzi, népművészeti alapismeret

A tanulás során a tanuló­nak tudnia kell:

- a. az esztétika fogalmát, jelentőségét a tárgykészítésben,
- b. néprajzi motívumok ismeretét,
- c. alapvető népművészeti ismereteket,
- d. különböző tájak, korok jellegzetes forma- és mintakincseit.

Gyakorlati követelmények

A tanuló­nak ismernie és tudnia kell

- a. a különböző formaalakító eljárásokat
 - i. lapedény készítés,
 - ii. applikált edénykészítés,
 - iii. formába préselt edénykészítés,
 - iv. marokedény készítés,
 - v. korongolt edénykészítés,
- b. szakszerűen elvégezni a szükséges előkészítő műveleteket,
- c. a különböző díszítési eljárásokat,
- d. a mintázási lehetőséget kihasználva változatos, egyedi termékek kivitelezését,
- e. a megfelelő technika kiválasztását a tervek elkészítése után,
- f. a munkafolyamatok helyes sorrendjének kialakítását
- g. a befejező műveletek szakszerű elvégzését,
- h. az elkészített tárgyban keletkezett hibák felismerését, szükség esetén kijavítását,
- i. a használt vegyi anyagok szakszerű, egészségkímélő kezelését,
- j. a kemence használata során a szakszerű és óvatos munkavégzést.

Munkavédelmi alapismeretek

- a. védőfelszerelések, munkaruházat ismerete,
- b. a műhely tisztántartásának, portalanításának biztosítása,

- c. a balesetveszélyes hulladékok szakszerű eltávolítása.

Elsősegélynyújtás alapismeretek

- a. szúrás, vágás, égés kezelése,
- b. kéziserszám okozta sérülés kezelése,
- c. mentőláda ismerete, helyes használata.

Az agyagtárgy-készítő szakmai program oktatásának tárgyi feltételei

A szakmai képzéshez három, a funkció szerint elkülönített helyiség szükséges: műhely, raktár, kemencetér.

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tágas tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és az ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Eszközigény

1. Lakkozatlan felületű agyagbegyúró asztal
2. Elektromos kemence és tartozékai (polcok, állványok)
3. Fazekaskorong, asztali korongok
4. Mintázófák, gyűrűk, fakések
5. Vágódrótok
6. Rajztáblák, gyúródeszkák, sodrófák
7. Különböző méretű műanyag tálak, tölcsérek, fedeles vödrök, tároló dobozok
8. Fakanalak, merőkanalak, szűrők, sziták
9. Ecsetek különböző méretben
10. Fazekas agyag, samottos agyag (finom és durvaszemcséjű)
11. Engóbok (földfesték), mázak, színtestek
12. Mázazó, égető fogók
13. Védőruházat – hőálló kesztyűk, gumikesztyűk, maszk
14. Tisztálkodó- és takarítóeszközök

Szemléltető eszközök

1. A népi fazekasság, a kerámia ipar és kerámiaművészet bemutatására albumok
2. A tananyagban szereplő technikákkal készült tárgyak (az alkotás fázisainak bemutatására)
3. Szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok, fényképek, képeslapok

Audiovizuális eszközök

1. Számítógép, interaktív tábla
2. DVD-, CD-lejátszó
3. fényképezőgép, kamera
4. Diavetítő, diafilmek

A modul teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	12.
Heti órakeret	8
Éves órakeret	288
Ebből kötött	259
Szabadon tervezhető órakeret	29

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	12.
1.Tárgyalkotó eljárások	100+10
2.Díszítő eljárások	95+10
3.Anyag- és eszközismeret	28+2
4. Művészeti alapismeretek	26+2
5. Munkavédelem	10+5
Szabadon tervezhető órakeret	29 (fenti témakörökbe osztva)

Helyi tanterv - Agyagkészítő modul – 12. évfolyam

Tematikai egység	1. Tárgyalkotó eljárások	Órakeret 100+10 110
Előzetes tudás	1. Elemi ismeretek a tárgyalkotási technikákról, festésről, mintázásról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Esztétikus, használható agyagtárgyakat készíteni minél kevesebb segítséggel. Saját elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat		
1. Minél nagyobb önállósággal megtervezni a munkafolyamatot és kiválasztani a szükséges alapanyagokat, eszközöket. 2. A tárgyalkotó eljárásokat megkülönböztetni. 3. Az agyagtárgy-készítő technikákat az elkészítendő tárgyakhoz rendelni. 4. Az agyag alakításának lehetőségeit figyelembe venni önálló elképzelései megvalósításánál. 5. Legyen képes a közös tevékenységben együttműködni, ha szükséges, tudjon segítséget kérni. 6. Növekvő önállósággal, irányítás mellett készítse el a különböző tárgyakat. 7. Egyéni ötleteket, elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során.		

Ismeretek

1. Lapedények készítésének
2. Apró elemekből applikált edények
3. Figurális kerámia
4. Korongozás gyakorlása
5. Agyagtárgyak szárításának, előkészítésének égetéshez

Tevékenység

1. Az agyag előkészítése begyúrása.
2. A megfelelő agyagtípus kiválasztása és előkészítése – méretezése, begyúrása, levegőtlenítése.
3. Különböző formájú, funkciójú lapedények készítése, pl.: tálak, tányérok, lapvázák, dobozok.
4. Az agyag nyújtása, méretre vágása, a darabok összeillesztése agyagpépes rögzítéssel.
5. Golyó gyúrása, agyaggyöngyök készítése.
6. Golyós préssel különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.

7. Építés golyókból agyagpépes rögzítéssel.
8. Agyaghurka sodrása, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.
9. Csigás elemek készítése, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.
10. Hengerkorongolás gyakorlása, benyomás, felhúzás próbálgatása.
11. Kombinált elemekből épített tárgyak
12. Szivacsolás, simítás, sorja eltávolítás.
13. Tárgyak megjelölése névjeggyel, monogrammal.
14. Szivacsolás zseggelés előtt.
15. Portalanítás mázazás előtt.
16. A tanult technikák szabadon választott kombinációjával készített agyagplasztikák, agyagbábok, állatfigurák, emberalakok, népi gyermekjátékok, ékszerek készítése.
17. Agyagtárgyak készítése a tanult elemek és eljárások különféle kombinációjával: hasas, szűkülő nyakú edények készítése, építése golyókból, agyaghurkából, szalagokból, csigás elemekből, ezek variációiból agyagpépes rögzítéssel, különféle formába préselt edények

Fogalmak	Eszköz, anyag, technika megnevezése. Az elkészített tárgy megnevezése és funkciója. Az elkészítés részfolyamatával kapcsolatos fogalmak. Korongozás, lapedény, szivacsolás, monogram, mázazás, csigás elem.
-----------------	--

Tematikai egység	2. Díszítő eljárások	Órakeret 95+10 105
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a tárgyalakotási technikákról, festésről, mintázásról, az agyag tulajdonságairól, formázhatóságáról.	

Pécsi Éltes EGYMI
Készségfejlesztő Iskola
2020

Agyagtárgy készítő modul -12. évfolyam

Tantárgyi fejlesztési célok	Tetszetős kerámiatárgyakat létrehozni változatos díszítő technikák alkalmazásával.
--	---

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Az agyag halmazállapotának, lágyságának megfelelő díszítő technika kiválasztása. 2. A díszítő technika megfelelő alkalmazása - eszközválasztás, nyomaték, festékek, mázak kikeverése, felhordása megfelelő vastagságban irányítással.	
Ismeretek 1. Nyers, puha agyagon alkalmazható díszítő eljárások 2. Első égetés előtti díszítő eljárások 3. Nyers, száraz agyagon alkalmazható díszítő eljárások 4. Égetett agyagtárgyakon alkalmazható díszítő eljárások	
Tevékenység 1. Pecsételés apró tárgyakkal, természetes anyagokkal. 2. Agyagtárgyak díszítése karcolással, vájással. 3. Agyagtárgyak díszítése rátett, domborműves technikával. 4. Textíliák, érdes felületű anyagok agyagra préselése. 5. Áttört díszítés szaggatóformával és szabad kézzel. 6. A kész agyagtárgyak díszítése kavicsolással és földfestékekkel. 7. Az égetett agyagtárgyak díszítése mázazása különböző módszerekkel-ecsettel, mártással, csorgatással, sablonnal stb.	
Fogalmak	A díszítő eljárás és a szükséges eszközök elnevezése.

Tematikai egység	3. Anyag- és eszközismeret	Órakeret 28+2 30
Előzetes tudás	Ábrázolás-alakítás alapanyagainak, eszközeinek, felhasználási technikáinak ismerete.	

Pécsi Éltes EGYMI
Készségfejlesztő Iskola
2020

Agyagtárgy készítő modul -12. évfolyam

Tantárgyi fejlesztési célok	Agyagtárgy készítés során az alapanyagok és eszközök rendeltetésszerűen tudja használni.
--	--

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
--

Fejlesztési feladat

1. Legyenek ismeretei a különböző agyagtípusok tulajdonságairól, felhasználási területeiről.
2. Néhány gyakran alkalmazott eszköz neve, adekvát használata, tisztán tartása.
3. Engóbok, mázak kikeverése, megfelelő felhordása az agyagtárgyakra irányítással.

Ismeretek

1. Agyagtípusok és felhasználási területük
2. Az alkotómunka során használt eszközök, funkciójuk, rendeltetésszerű használatuk
3. Engóbok, mázak

Tevékenység

1. A különböző agyagtípusok tulajdonságainak megtapasztalása.
2. Felhasználási területek, hasonlóságok, különbségek megfigyelése.
3. Agyag tárolása, megóvása a kiszáradástól.
4. Az agyag megmunkálása során bekövetkező halmazállapot változások megtapasztalása.
5. Az agyagalakíthatóság határainak megtapasztalása.
6. Ismerkedés az alakítás, mintázás, díszítés, korongozás, égetés eszközeivel, funkcióikkal, rendeltetésszerű használatukkal, tárolásuk, ápolásuk módjával.
7. A földfestékek és mázak alapvető tulajdonságainak, használati lehetőségeinek megtapasztalása és felhordási lehetőségek kipróbálása.

Fogalmak	Agyagtípusok elnevezése, pl: fazekas, samott, porcelán Az eszközök elnevezése, pl.: mintázófa, spatula, szobrászgyűrű, metsződrót
-----------------	--

Tematikai egység	4. Művészeti alapismeretek	Órakeret 26+2 28
Előzetes tudás	Népszokások, népi hagyományok, művészeti ágak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Megismerni a különböző kerámiatárgyakat, funkciójukat, a motívumokat felhasználni az alkotómunka során.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Műalkotások differenciálása művészeti ágak szerint. 2. Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat. 3. Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait és néhány népszokást. 4. Ismerkedjen a különböző népek kerámiáival, felhasználási területeivel. 5. Differenciálja a népművészet tárgykultúráját anyag és funkció szerint. 6. Növekvő önállósággal alkalmazzon néhány jellegzetes díszítő motívumot. Ismeretek 1. Betekintés különböző korok és kultúrák tárgyalkotó és emberábrázoló művészetébe 2. Népünk művészete 3. A kerámiakészítés története, a kerámia felhasználási területei 4. Különböző népek kerámiái 5. A forma és funkció kapcsolata agyagtárgyaknál

Pécsi Éltes EGYMI
Készségfejlesztő Iskola
2020

Agyagtárgy készítő modul -12. évfolyam

Tevékenység 1. Múzeumlátogatás, nevezetes épületek, tájházak, alkotóházak megtekintése. 2. Művészeti albumok, kiadványok szemlélése. 3. Különböző művészeti ágak jellemző alapanyagainak, munkaeszközeinek és technikáinak megfigyelése. 4. Lehetőség szerint: alkotók megfigyelése munka közben. 5. Ismerkedés népszokásainkkal, az ünnepekhez kapcsolódó hagyományokkal, tárgyakkal. 6. Tájegységekre jellemző díszítő motívumok rajzolása, alkalmazása agyagtárgyakon	
Fogalmak	Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak. Népi kismesterségek és jellemző alapanyagaik: népi faragóművészet, bőrmívesség, hímzés, csipke, mézesbábosság, hímes tojás, fonás, szövés, fazekasság. Népszokások jellemző momentumainak megismerése: húsvéti, farsangi, karácsonyi népszokások. Díszítőmotívumok, tájegységek elnevezése. Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak. Neves alkotók, jellegzetes alkotások-festészet, szobrászat, grafika, építészet

Tematikai egység	5. Munkavédelem	Órakeret 10+2 12
Előzetes tudás	Háztartástan alapismeretek (takarítás, személyi higiénia, eszközhasználat).	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az agyagtárgyak készítése során balesetek, balesetveszélyes helyzetek elkerülésével tevékenykedni, alkotásokat	

Pécsi Éltes EGYMI
Készségfejlesztő Iskola
2020

Agyagtárgy készítő modul -12. évfolyam

	létrehozni.
--	-------------

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
--

Fejlesztési feladat

1. Munka- és balesetvédelmi szabályokat megismerni és betartásukra törekedni.2. Felismerni a balesetveszélyes helyzeteket és szükség esetén segítséget kérni.

Ismeretek

1. A biztonságos munkavégzéshez elengedhetetlen munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése.2. Munka- és védőruha funkciója3. A kemence használata, a használat veszélyessége. a. Segítségkérés módjainak, eszközeinek ismerete.

Tevékenység

1. Az agyag, festékek, mázak biztonságos használatának alapvető szabályainak elsajátítása szemléltetés, magyarázat útján és az alkotómunka folyamatában (pl.: por keletkezésének megakadályozása festékkeverés közben, festék, máz és agyagpor belélegzésének elkerülése).2. A balesetek megelőzéséhez szükséges tennivalók szemléltetése és gyakorlása (pl. kiömlött víz feltakarítása, festék azonnali eltávolítása, agyagtömbök mozgatása, törött, repedt kerámia kezelése, érintésvédelem).3. Segítségkérés, problémamegoldás gyakorlása szituációs játékok segítségével.4. Foglalkozások utáni kézápolás.

Pécsi Éltes EGYMI
Készségfejlesztő Iskola
2020

Agyagtárgy készítő modul -12. évfolyam

Fogalmak	Munka- és balesetvédelmi szabályok ismerete és betartása. Segítségkérés módjainak ismerete.
-----------------	--